

Posudek diplomové práce

***Bologna „in noir“ ve vybraných prózách Carla Lucarelliho,*
kterou předložila bc. Alžběta Novotná
na oboru italianistika ÚRS FFUK v Praze, leden 2015**

Alžběta Novotná se v práci zabývá dvěma cykly noir románů současného italského spisovatele a novináře Carla Lucarelliho, jejichž hlavním spojovacím prvkem je místo děje: Bologna, poklidné město s kriminální pověstí. Rozhodla se důkladně prozkoumat tvář bolognského zločinu detailní analýzou celkem osmi děl.

Práci výborně rozvrhla, úvodní část je obecná a faktografická, jádrem je pak velice zdařilá část komparativní a analytická, jejíž dílčí výsledky jsou shrnuty v obsáhlém i obsažném závěru. Úvodem je nastíněna problematika noiru (má být považován za žánr či spíše za styl anebo lze hovořit o proudu?) a jeho podoba a vývoj v kontextu italské literatury. Diplomantka upozorňuje na zejména americké vlivy a inspirace, ale zdůrazňuje také ryze italská specifika pramenící z historicko-politických i sociálních faktorů působících na život země (zejména mafie, terorismus, korupce, prolínání legální a zločinecké moci). Tato pasáž je spíše informativního a přehledového rázu, uváděné příklady italských spisovatelů, v jejichž dílech je zločin často těžištěm vyprávění, by si zasloužily podrobnější komentář, zejména v případě těch autorů, kteří se nevejdou do žádné žánrové škatulky (Sciascia, ale i Camilleri, z klasiků Gadda), nicméně je jasné, že to už ale překračuje rámec práce: její téma je jiné.

Dále je popsána literární skupina Gruppo 13, jejímž členem je i Lucarelli a která sdružuje spisovatele věnující se právě detektivnímu žánru, a shrnuta nedávná kriminální historie města, jež je natolik bohatá, že označení Bologně za město zločinu rozhodně nelze považovat za nadsázku.

Analytické části, jak už bylo naznačeno, není co vytknout. Diplomantka z textů vytěžila skutečně maximum. V jednotlivých podkapitolách se zaměřuje na postavu detektiva/vyšetřovatele, na postavu zločince, na typy zločinu, na vyšetřovací metody, na prostředí a všimá si i jazyka a funkce vypravěče. Získává tak podrobný a plastický obraz zločinné Bologně v Lucarelliho románových cyklech a zároveň jakýsi katalog zločinů, jejich pachatelů a vyšetřovatelů. Ač jsou obě série v zásadě dost odlišné – příběhy Coliandra se více blíží tradiční detektivce, mají obecnější rozměr, poukazují na problémy současné Itálie, zločiny jsou často vázány na mocenské skupiny, finanční zájmy, extremismus atd., příběhy

Grazie Negro jsou noirovější, napínavější, děsivější, zločiny jsou obvykle dílem vyšinutých jedinců, maniaků, ukazují skrytou tvář spořádaných občanů a města, které „není takové, jaké se zdá“ – jejich jednotícím prvkem je – jak diplomantka přesvědčivě dokládá – autorova snaha neustále konfrontovat dimenzi fikce s realitou (vytváří i své stejnojmenné literární alterego) a zejména fikci v realitě „ukotvovat“. Lucarelli nechce stvořit fiktivní prostor, vyhýbá se stylizaci, hyperbole. Noir mu poskytuje prostor pro kriticko-realistické zobrazení společnosti.

Na práci je třeba ocenit i její značnou původnost a samostatnost. Alžběta Novotná si sice opatřila velmi kvalitní a bohatou sekundární literaturu, ale přesto pracovala s materiálem dosud kriticky zhodnoceným spíše jen dílčím způsobem. Autor navíc není přeložen do češtiny, všechny citované úryvky tak musela přeložit sama.

Připomínky k práci nemám, kromě zmíněných kompozičních a obsahových kvalit má i velmi dobrou stylistickou úroveň. Snad bych jen upozornila na chybné psaní jména Maigretova stvořitele Simenona – v práci je opakovaně Simeon.

Práci Alžběty Novotné považuji za velice zdařilou a plně zvládnutou. K obhajobě ji doporučuji bez výhrad a navrhuji hodnotit ji známkou výborně.

29/1/2015

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.

Vedoucí práce